

SADE VATANDAŞ, YASANIN LAFZI, BÜROKRASİNİN RUHU VEDE EYYAMCILIĞA KARŞI!

Zor zenaat sade vatandaş olmak. Mangal gibi yürek, derviş kadar sabır, çelik gibi sinir, vede sular seller gibi hoşgörü gerektiriyor.

Yasalarımızın lafzi, bürokrasimizin ruhu, eyyamcılık ve umursamazlığa karşı bağışıklık geliştiremediyseniz, hapı yuttuğunuzun resmidir.

Mesleğiniz Eczacılıksa, 1928 tevellütlü, ispençiyarı ve tıbbi müstahzarlar yasası, 1953 tevellütlü, Eczaneler ve Eczacılar hakkındaki yasa, 1956 tevellütlü Türk Eczacıları Birliği yasası çerçevesinde çağdaş bir eczacı toplumu oluşturacaksınız. Yaptırıma gereksinim duyduğunuzda, Mussolini İtalyası'nın ecza yasası da mesleğimizizin hizmetinde!

Yasaların lafzi derden, kırk küsur yaşına karşın, bilmece çözer gibi anlamaya çalıştığım, yazın dilinden söz edecek değilim. Vahdet-i kimyeviye arzeden ispençiyarı müstahzarların hini ithallerinde, bir ruhsatname zimmında, meşrut ve muharrik istishalinden ne anladığınızı da yazımızın konusu değil.

Yazımız, yasalarımız, düz mantığımız, atgözlüklerimiz ve nemelazımcılığa dair!

Yasa yada konun sözcüğü, tarihinin her döneminde kaynakları ve biçimleri değişsede, toplumları ve insan ilişkelerini düzenleyen, kurallar topluluğunun adı. Kimi zaman kendiliğinden oluşmuş, kimi zaman, birileri, bireysel yada sınıfsal çıkarlarını korumanın yasalarını yapmışlar, kimi zamanda, sosyal devletin, hukuk ve demokrasinin temel taşı olmuş yasalar.

Olmuş fa, yasa koyucudan, uygulayıcıya, uygulayıcıdan sade vatandaşa, neyi nedenli algılayabilmişiz.

Veya algılayabilmeleri ve uygulayabilmeleri için, ne denli alf yapı layık görülmüş insanlara?

Yasalarımız bağcı dövmek için mi, üzüm yemek için mi yapılmışlar?

Bu sorunları devlet büyüklerimize de havele etssek, rahmetli Lebip Yalkım beyefendiyi zengin edecek kadar yasamız, yasaları uygulayan bürokratlarımız, bürokratlarımızı anlamayan insanlarımız, vede nostaljikte takılsak, bu gününde yaşasak, her birimiz de, bir dolu kara mizah öyküleri, kara mizah romanları var.

Büyük usta Aziz Nesin'in "usulen" adlı bir kısa öyküsü vardı. Bir hanım kız askere çağrılır, ama erkek olmadığını bir türlü bürokrasiye anlatamaz. Kime baş vursa, "haklısınız efendim ama kadınlığınızı ispat etmeniz için usulen....." diye başlayan yanıtlar alır, sonunda da kadıncağızın beyni bu bürokrasi yorgunluğuna dayanamaz. Üniformalarını giyer, kılıcını kuşanır, dedesinin Balkan harbinden kalma madalyalarını sol göğüs boşluğuna takar, mutfaktan yatak

odasına tören adımı yürüyüp, yatak odası kapısından komutana tekmil verneğe başlar.

Usulen yapması gerekenleri duyunca, asker olmayı yeğlemiştir kahramanımız.

Kahraman sözcüğü, ne hikmetse, meslektaşlarımızı çağırıyor. "Kahraman eczacı bürokrasiye karşı" adlı bir TV dizisi yapsak, "Manuela", dizisinin yanında, "Veli Göçer Arsa Ofisi" reklamını animsatacaktır insanlara!

Eczane açacağız, Sağlık Müdürlüğü'ne on kez gideriz, evraklarımızı tamamlar, şeffaf plastik dosyamıza koyarız, almak istesek alamayız, ruhsatımız gelse geldiğini bilemeyiz, Kodeks ararız bulamayız, yılan serumu, gangren serumu derken, ara sıra bazı bazıda, oturma izni, şebeke suyu gibi sorunlarla cansiperane bir savaşı vermek zorundayız!

16 Yıl önce eczanemi açacağım, o zamanlar eczacılık şubesi yok, hükümet tabipleri, eczanelerle ilgileniyor. Bir hekim meslektaşımızla metreler elimizde, uzun ip belimizde eczanemi ölçüyoruz. 26.5 m2 lik bir alanı, ölçüyor biçiyor yetkili arkadaşım 19.5 metre çıkarıyor. Neden böyle eksik bir alana eczane açtığımla ilgili bir dizi nasihat alıyorum. Neyse sonuçta sinüsünü kosinüsünü hesaplayıp 26.5 m2 de anlaşılıyor.

Eşimin eczanesinin açılışı. Bu kez bir meslektaşım açılışa ilgili denetimde, Eczanenin zemin alanı 45, asma katı 35 m2. Meslektaşım büyük bir özenle vede gerçekten önemli bir fiziksel uğraş vererek mezroyla alanı ölçüyor ve yasanın gerektirdiği 25 m2 den büyük olduğunu onaylıyor.

Yeni eczanemi devralıyorum. Beş yıldır çalışan bir eczane, yine görevli bir meslektaşımın kontrole gideceğiz. Yolun yarısında meslektaşımın aklına geliyor. Durup bir mezro alıyoruz ve huzur içinde eczanemize gidiyoruz!

Yıl 1992. 10 m2 zemin alanlı bir eczaneye ruhsat veriliyor!

Yıllar önce, yedi yaşındaki oğlum adına bir işyeri açmak için vergi dairesine başvuruyorum. Karşımda vakur edalı bir yetkili. Ne mi diyor?

- Siz gidin, iş yerinin sahibi gelsin.

- İşyerinin sahibi yedi yaşında, babası olduğum için ben geldim.

- Sen Türkçe bilmiyormusun kardeşim, işyeri sahibinin yaşını sormadım, buraya o gelecek dedim.

Sonunda vakur edalı yetkili ile üst makamlar vasıtasıyla anlaşılıyor ama itiraf edeyimki epeyce zorlanıyoruz!

Geçenlerde Emekli Sandığı reçete bedellerini almak için bankaya gittim. Görevli memur, kalabalıktan olsa gerek pek bir ters şekilde yüzüme baktı.

- Bugün mü geldiniz?

Dün geldim veya yarın gelmeyi düşünüyorum desem mantıksız olacağını düşünerek vede boynumu bükerek evet demek zorunda kaldım.

Bir konuyu da anlayamadım, aynı bankanın üç ayrı şubesinden reçete bedeli tahsil ediyorum. En az elli kez gittiğim şubede sürekli kimlik soruluyor ve alındı makbuzunun her iki yüzünü de imzalıyorum.

İlk kez gittiğim bir şubede kimlik sorulmuyor, üçüncü şubede ise sadece önyüzü imzalıyorum.

Sonunda çözdüm, heykelin kuzey ve güneyinde beni tanımıyorlar, batısında tanıyorlar, kuzey ve batısında çift imza geçerli, doğuda tek imza!

Belleğimdeki kalan bir sevimli örnek. Bir meslekdaşıma bir arkadaşı bir ampul morfin getiriyor. Morfini kullanan hastasının öldüğünü artık gereksinimi olmadığı için de bu tek ampulu eczaneye vermek istediğini söylüyor. Mestekdaşımda ampulu alıp aseparer dolabına koyuyor. Koyuyorda, ilk teftişte suç üstü yakalanıyor. Zabıtlar tutulacak ve uyuşturucu kaçakçılığı belgenecekken, meslekdaşım sinirlenip ampulu çeşmeye atıp kırıyor. Suç delili ortadan kalkınca da suçlu paçayı kurtarıyor!

Evlilik yaşamını paylaşan iki meslekdaşımız. İki-side eczane sahibi. Birinin gece nöbetini, diğeri tutuyor, tutuyor da ne hikmetse teftiş var zabıt tutuluyor "Eczacı yerinde yok, nöbetini tutmuyor" diye!

Psikotrop ilaç uygulamasını ilk dönemleri Narkotik şube eczaneleri denetliyor. Eczanelerden değişik psikotrop ilaçlar talep ediliyor, verenler gözaltında alınıyor. Sekiz arkadaşımız Analgol tablet verdiği için Emniyette. Oysa Analgol tablette psikotrop madde yok. Daha doğrusu altı ay önce formülü değişmiş ve psikotrop ilaç listesinden çıkmış. Yeni liste de emniyet müdürlüğünde yok. Hayli dil dökmemize karşın, bunu anlatabilme şansımızda yok. Bu denli yokun arasında bir önemli şansımız var. Emniyet müdürlüğündeki listede eskiden psikotrop listesinde olupta çıkmış ve de harc-ı alem satılan en az on ilaç var. Tanrı koruyor meslekdaşlarımızı!

Sağlık Müdürlüğü'nce denetlenen reçetelerin geçikmesiyle ilgili odamıza yoğun şikayetler var. Yetkililerce her eczacının, reçetelerini bizzat müdürlükten almaları ve muhasebe müdürlüğüne götürmeleri isteniyor. Oysa bir hafta önce tam tersi bir yöntemin uygulanmasıyla ilgili Bakanlıktan yazı gelmiş. Sağlık Müdürlüğü'ne soruyoruz, muhasebe müdürlüğünden öyle istiyorlar deniyor, muhasebe müdürlüğünde araştırıyoruz. Sağlık Müdürlüğü öyle istedi deniyor. Zinciri halka halka izleyince Sağlık Müdürlüğü'nde konuyla ilgili bir personelin, kafasına göre takıldığını öğreniyoruz. Gecikmeyi önlemek çabamıza personel yetersizliği yanıtını alınca, oda personelimizi görevlendiriyoruz. Bu kez de oda personeline verilen reçete ve faturalar, fatura sahibi eczacıya verilmiyor. Reçetelerinize ulaşmak istiyorsanız, oda personelimiz Ahmet'i bulacaksınız.

Geçen ay bir arkadaşımın banka kredisine kefil olacağım. Vergi dairesinden bilanço ve gelir gider farkı cetvelini bizzat almam gerekiyormuş.

Her iki evrak için on dörtbin liralık damga pulu almam istendi. Hayli sıcak ve rutubetli bir havada, hayli de yürüyerek kırtasiyeciyeye ulaştım ve on dörtbin liralık pulumu aldım. Kırtasiyeciden çıktım. Çıkar çıkmaz da, bürokrasiye uyumlu beynimle devreye girdi.

- Oğlum Nejat bu pullar iki ayrı sayfaya yapıştırılacak olsa gerek. Oysa sen bir onbin, iki de iki bin liralık pul aldın. Ya bir sayfaya dokuz, öbürüne altıbin liralık pul yapıştırılacaksa?

Ansızın geri döndüm, pullarımı bozdurdum, döndüğüm anda da haklılığım kanıtlandı, aklımlı seveyim!

Mesleğimizin tarihsel sorunlarından biri, bazı bakkaliye toptancılarının ilaç satması. Odamız çalışma programının da önemli maddelerinden olan bu konuyu çözümleme uğraşındayız.

Olayı belgelemek amacıyla bir meslekdaşımızı bakkaliye toptancısına gönderiyor, aldığı aspirinler için fatura kestiriyoruz. Amacımız konuyla ilgili savcılığa suç duyurusunda bulunmak. Elimizde kapı gibide fatura var üstüne üstlük. Biz olayı belgeleyip yasal işlem yapmanın heyecanını yaşarken ne oluyor, biliyormusunuz? Sağlık Müdürlüğü'nden bizim ricamızla aspirin alıp, olayı belgememizi sağlayan meslekdaşımıza bir yazı geliyor, bir daha bakkaliye toptancısından ilaç alırsan, hakkında yasal işlem yaparız diye!

Kimileri "alışamadım" deyip emekli oluyor, bizlerde emekli olsak iyi olacak galiba!

Diyarbakır'da 15 kişinin ölmesi, 30 kişinin yaralanmasına neden olan "hicret" apartmanının çökmesiyle ilgil dava 9 yıl sonra bitmiş, Belediye'ye 7 milyon lira ağır para cezası verilmiş.

Yargı reformu yasası Cumhurbaşkanımızca Meclise geri yollanmış.

SSK'nun tüm borçlarının üç katı alacağı varmış ta tahsil edemiyormuş. En büyük borçlular da kamu kuruluşları ve belediyelermiş!

Bir zamanlar eczanemde enjeksiyon yapıldığıyla ilgili ihbar ve sonucundaki denetimde bir meslekdaşım çöp kutularında uzun süre kullanılmış enjektör ve enjektör ilaç kutusu aramış!

Ve nostaljik takilayım derken, * pityriasis rosea oluvermişim.

Yine kaşıntılarım azmaya başladı. İyisini 900 900 993 den psikiyatristimi arayayım!

Ecz. NEJAT VARDAR

* Deri döküntüsü ve kaşıntıyla ortaya çıkan, sıkıntı ve stres kökenli bir deri hastalığı.

ULUDAĞ'A ÇIKMAK

"Uludağ'a çıkmak" sözcükleri size neyi anımsatıyor. Avrupa modasının son kreasyonlarının sergilendiği oteller bölgesinde kayak yapmayı mı, Kirazlıyayla civarında yada üşenenler için daha aşağılardaki kendin pişir kendin ye Restarurant (!) larında et tüketmeyi mi, yoksa kızılây barakalarında serin yaz günleri geçirmeyi mi? Belkide Kocayayla şenliklerini... unuttuğum yada bilemediğim bir-iki olasılık daha vardır belki, hepsi bu.

Oysa olağanüstü bitki zenginliği, yaban hayvanları, gölleri akarsuları, sarp kayalıkları, çağlayanları, yaylaları ve daha nice güzellikleriyle Uludağ hemen yanbaşımızda keşfedilmeyi bekleyen bir cennet parçası. Ancak keşfedilen doğal güzelliklerimizin nasıl talan edildiğini görünce keşfedilmemiş olması daha iyi diyesi geliyor insanın.

Neyse ki güzelliklerin değerini bilen, onlardan yok etmeden zevk almanın yöntemlerini dileyen herkesle paylaşmak isteyen insanlarda var. Bursa'da dağcılık çalışmaları 1989 da Uludağ Üniversitesi dağcılık biriminin kurulmasıyla başlamış. Bu birim Üniversite'nin Sağlık Kültür Spor Daire Başkanlığına

bağlı olarak çalışmalarını sürdürüyor. Üyelerimize daha önce kısacık bir bildiriyle çalışmalarından söz ettiğimiz Alpin Grubuysa üç doğaseverden oluşan amatör bir grup. Amatör sözcüğü yanıltıcı olabilir. Grubun lideri konumundaki Bülent Üçok tüm ülkedeki 100 profesyonel dağ rehberinden biri. O'nun dışında Canan Demirçeviren ve Murat Şafakoğlu'dan oluşan grubun amatörlüğü girişimlerinin en ufak bir kar amacı gütmemesinden kaynaklanıyor.

Ülkemizin olağanüstü doğal güzelliklerinin yap - satçı müteahhitler ve erkeklerin çizgili pijamalarıyla tavla oynarken kadınların köfte - patates kızarttığı, dönüşte arkalarında bir alay çöp bırakan talancı piknikçiler tarafından tamamen yok edilmesinden önce belli bir kesimde de olsa bir çevre bilinci yaratmayı amaçlıyorlar. Doğayı yok etmeden de ondan yararlanılabileceğinin küçük bir örneğini oluşturmaya çalışıyorlar. Bu amaçla da geçtiğimiz Mayıs başından bu yana her hafta sonu gününbirlik Uludağ yürüyüşleri düzenliyorlar.

Grup lideri Bülent Üçok'tan aldığımız bilgilere göre yürüyüşler küçük çocuklar dışında sağlıklı herkesin katılabileceği güzergahlarda yapıyor ve şimdiye kadarki katılımlardan memnunlar. Bu güne kadar gerçekleştirilen yürüyüşler doktor ağırlıklı ortalama otuz kişilik gruplarla oluşmuş. İdeal bir yürüyüş grubunun 15-20 kişilik olduğunu belirten Bülent bey katılım arttıkça rehber sayısını da arttırarak gruplar oluşturabileceklerini belirtiyor. Ayrıca daha zor etaplar isteyenler için programlar oluşturmaya hazırlar Hatta öneri gelirse Türkiye'nin her yöresinde turlar oluşturmak mümkün.

Doğaseverlerden, Dağ severlerden gelecek her öneriye açık olduklarını belirten Bülent Üçok ilgi duyan herkesi pazar yürüyüşlerine katılmaya, hepimizin belli görüntüleriyle tanıdığı Uludağ'ı birde bakir güzellikleriyle tanımaya çağırıyor.

Mevsimine göre sarı çiğdem tarlalarının, kayınların dibinde göz kırpan menekşelerin, kar kristalleri arasında pembe pembe gülümseyen kardelemlerin hem bu kadar yakın, hem de bu kadar uzak olduğunu keşfeden insan kendi elleriyle yarattığı çirkinlikleri daha kolay farkeder, doğadan ne kadar uzaklaştığını görerek daha bir insan olur diye düşünüyorum ben de. Ve hiç değilse bir pazarınızı Uludağ'a ayırarak en eski adıyla Olympos Mysios, Osmanlı adıyla Keşiş Dağı'nı, birazcık keşfedin diyorum. Dönüş yolunda kendi içinizde de güzel keşiflerde bulunursunuz belki de, kimbilir!...

Ecz. Zerrin Soysal

